

drig blive bragt til Anvendelse. Men efter den Modtagelse, Kommissionsforslaget fik paa Island, og overfor de Krav, der fra enkelt Side stadig rejstes om Adskillelse, kan man jo ikke mere slaa sig til Ro med en saadan Betragtning. Selv om Hensigten med Opsigelsesparagraffen har været nok saa god, maa det dog sikkert siges, at dens Bestemmelser var forfejlede og ikke bør fremkomme igen.

Jeg kommer dernæst til Spørgsmaalet om Statsraadet som Fællesanliggende. I den af Udvalget afgivne Beretning findes en udførlig Fremstilling af dette Spørgsmaals Udvikling igennem de i Statsraadet faldne og senere offentliggjorte Udtalelser baade fra Kongens, Konseilpræsidentens og Islands Ministers Side. Kongen har herefter stadig fastholdt som sin Villie, at islandske Sager skal foredrages i Statsraadet, og at der deri ikke skal ske nogen Ændring, medmindre Kongen maatte stadfæste en Lov om det statsretlige Forhold mellem Danmark og Island, vedtagen af Rigsdagen og Altinget, hvorved der træffes en ny Ordning. Det danske Standpunkt i dette Spørgsmaal er udtrykt af Konseilpræsidenten, som har hævdet Nødvendigheden af, at islandske Sager foredrages i Statsraadet, for at der der kan foregaa en Drøftelse af eller Fjernelse af mulige Tvistepunkter, der maatte opstaa angaaende Grænserne imellem den særlige og den fælles Lovgivningsmagt. Det islandske Standpunkt her overfor er udtrykt af den islandske Minister saaledes, at det, at islandske Særsager forelægges for Kongen, er en islandsk Særsag, som ikke vedkommer det danske Ministerium, selv om Forelæggelsen sker i Statsraadet. Hvorledes forholder det sig nu i Virkeligheden med den danske Regerings Lejlighed til at følge Udviklingen af den islandske Lovgivning, navnlig for saa vidt denne berører Spørgsmaalet om Fællesanliggender? Er Forelæggelsen af Særsager i det danske Statsraad andet og mere end en Form? Hvorledes er i det hele taget Forbindelsen mellem den danske og den islandske Administration? Er der her den naturlige og intime Forhandling og det Samarbejde, som bør kræves mellem Kongens Ministre, og som Samhørigheden indenfor Riget kræver, eller er Forholdet maaske dette, at enhver fremmed Nation er bedre i Stand til at følge med de islandske Forholds Udvikling end vi Danske? De fremmede Nationer har jo deres Konsularrepræsentation i Reykjavik, og der er

neppe nogen Tvivl om, at disse fremmede Konsuler nu under Krigen har haft mange og indgaaende Forhandlinger med de islandske Ministre. Skulde nu Forholdet være det, at vi her i Danmark med Hensyn til Kendskab til islandske Sager er ringere stillede end nogen af de fremmede Nationer, som har kommercielle eller politiske Interesser paa Island? Hvis det var saaledes, vilde det hverken være heldigt for Island eller for os. Paa hvilken Maade man end tænker sig den Vanskelighed udredet og løst, staar vi i alt Fald her utvivlsomt overfor et Forhold, som kræver en omhyggelig Behandling, og det maa for det gode Forhold og for Samhørigheden anses for særdeles ønskeligt, at der her findes en tilfredsstillende Løsning, som sikrer det virkelige Samarbejde.

En fælles Højesteret for Island og Danmark maa anses for et af de vigtigste Baand, der overhovedet er i Stand til at holde Rigsdelene sammen. Dette er saa almindelig anerkendt fra dansk Side og saa umiddelbart indlysende, at jeg ikke skal opholde det høje Ting med at udvikle det nærmere. At dansk og islandsk Lovgivning kan gaa hver sin Vej uden Forsøg paa at føre dem ad samme Linie, er i og for sig beklageligt, set i Forhold til Ønsket om at fremme Samhørigheden i Riget. Jeg behøver her kun at minde om de store Anstrengelser, som i en Aarrække er udførelde for at nærme de nordiske Rigers Retsforhold til hinanden ved en fælles skandinavisk Lovgivning. Gang efter Gang har den danske Rigsdag været i det Tilfælde paa mange forskellige Omraader at kunne vedtage Love, hvis Formaal er at tilvejebringe Ensartethed med samtidig vedtagne Love i Norge og Sverige. Mellem den danske Rigsdag og det islandske Alting synes der derimod hverken at være nogen inderlig Forbindelse eller noget større Samarbejde. Saa meget større Vægt maa man da lægge paa, at den højeste Domstol i Riget er fælles, idet Fastholdelsen af en fælles Retsopfattelse betyder saa uendelig meget, ligesom intet bedre end dette kan sikre, at Danske paa Island og Islændere i Danmark behandles som virkelig indfødte og ikke som Udlændinge. Selv i visse store civiliserede Lande er Udlændinges Stilling overfor Domstolene f. Eks. i Handels- eller Søfartssager ikke ubetinget gunstig. Enhver, der kender disse Forhold, ved, hvor ofte det kan være forbundet med Vanskeligheder for en Udlænding at opnaa sin Ret. Det skulde ikke